

Székaszó

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

• 2018. AUGUSZTUS •

XIX.
Nagyboldogasszony
Nap

• Búcsús emlék • Albert (Balázs) Jolán

Az első szép búcsús emlék,
Szent kép, a kezembe tették.
Kicsit gyűrött volt a sarka,
Barázda húzódott rajta.

Egy folt, ami talán könny volt,
Lehet a nagymamámé volt,
Kapcsos imakönyvbe téve,
Ott volt mindig a kezébe.

Kopott rózsafüzér rajta,
Hímzett keszkenő alatta.
Zöldellő nyírfaág közte,
Védőn simul a betűre.

Nyírfaág mára elszáradt,
Régmúlt illata szétáradt.
Előttem a megsárgult kép,
Emlékünnepe, de csodaszép!

A betűk elhalványultak,
Elődeink porba hulltak.
Csak az emlék egy búcsúról,
Remegő kézzel szorítom.

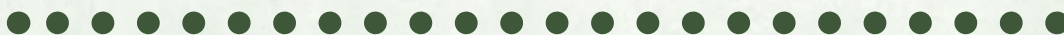
Az idő szép emléket rótt,
Hisz búcsú emlék sora volt.
Örökségem hagyatéka,
Fakó sorát szívbe marta.

S majd előttünk az új jövő,
Valaki üzen, búcsú jó.
Hálát adsz és tovább adod,
A képet emlékebe hagyod.

Száznapi búcsú, kegyelem,
Ajándék, sosem feledem!
Lelkemben búcsús emlék gyúlt,
Kezemben ott feküdt a múlt.

fotó • Albert Jolán

Isten kegyelméből, végtelen irgalmából megértük idei búcsú ünnepünket. József Attilával nem mondhatjuk el, hogy örülni bőven van okunk. Ellenkezőleg. Sorsunk egyre nehezebb, egyre bonyolultabb. Elég, ha néhány aktuális dologra gondolunk: a román kormány állandóan piszkál bennünket azért, nehogy elfeledjük, hogy magyarok vagyunk. Gondoljunk a visszaállamosításokra, jelképeink üldözésére, anyanyelvünk elsorvasztására, számbeli fogyásunkra, a kivándorlásra, megélhetési nehézségeinkre és még sorolhatnánk. Ezért fontos a tudat: a ma ünnepelt Szent Szűz csillagként, biztatóan, oltalmazóan, biztonságosan vezet a nem veszélytelen életutunkon.

Ünnepünkről három dolgot fontos tudnunk:

1. Búcsú ünnep. Ez elsősorban nem mulatozást, dorbézolást jelent, hanem részesülni azokban a kegyelmekben, amelyeket a teljes búcsú közvetít. Konkrétan ez mit jelent? A szentgyónásban Isten megbocsájtja a súlyos bűnöket, és elengedi az utánuk járó büntetéseket. Megbocsájtja a bocsánatos /kisebb/ bűnöket, de nem engedi el az utánuk járó büntetéseket. Ezek elengedéséért fel lehet ajánlani szenvedéseinket /betegség, üldöztetés stb./. Anyaszentegyházunkban a szentek érdemeiért bizonyos alkalmakkor - pl. búcsú ünnep és bizonyos feltételekkel - szentségekhez járulunk, a Szent Atya szándékára elimádkozzuk a Hiszekegyet, Miatyánkot és Üdvözlégyet, így elengedi a bocsánatos bűnök után járó büntetéseket. Ez azt

jelent, hogy, aki ebben a búcsúban részesül, és a búcsú után hirtelen meghal, üdvözülni.

2. Mária Mennybevétele. Magyar nyelvterületen Nagyboldogasszony. Ennek az ünnepnek nincs kifejezett bibliai magalapozása ugyan, de az őskeresztények mindig hitték azt, hogy lehetetlen, hogy a Szent Szűz teste, aki az Úr Jézust hordozta élete végén, halála után elenyésszen. Ezzel szemben hittek abban, hogy testestül, lelkestül felvételre a mennybe. Ezt a hitet hagyta jóvá, és emelte az egyház hittételei közé 421-ben az efezusi zsinat. Ezért nevezi Célba érkezett Asszonynak a Szent Szűzet.

3. Minden magyar pártfogója. Annak ellenére, hogy Szent István királyunknak és feleségének, boldog Gizellának több fiúgyermeke volt, mivel korán meghaltak trónörökös nélkül jutott el élete végéig, 1038. augusztus 15-én bekövetkezett halála előtt szorult helyzetében a Szent Szűz oltalmába ajánlotta a magyar nemzetet és a Szentkoronát. Immár 980 éve Nagyboldogasszony védencei vagyunk. Ő mindig hű hozzánk, csak mi, mint csintalan kölkök engedetlenkedünk néha vele szemben.

Hát, kedves feleim nagy ünnepünk alkalmával tegyünk kettős fogadalmat:

- követem a Célba érkezett Asszonyt, hogy üdvözüljek.
- hű leszek a magyar nemzethez, Mária népéhez.

Farkas Árpád lelkiatya

Krisztus Édesanyja ...

Kovács Ferenc

Krisztus Édesanyja, anyák példaképe,
Hangos jajjal szállok Érted fel az Égbe:
„Dicsőséged honát váltsd fel e világgal
S szóljon a Te ajkad szomorú, bús váddal,
Leplezd le hibáit asszonytársaidnak,
Tereld helyes útra, akik elbolyongtak,
Mondd, ahogy most élnek, hiú, dőre élet,
Megcsúfolása az Atyánk szent tervének, -
Mondd, hogy kényeskedjen a széptollú páva,
Kinek hegynyi nagy a gögje s butasága,
Ebet eb dajkáljon, - asszony méhe gyöngyét,
Ne kerülje gyáván élete göröngyét,

Ne úzzön eltűnő, tarka délibábot,
Lássa a valódi, emberibb világot. -
Hódolattal éljen a jónak, szépnek,
Legyen áhítattal rabja az Igének,
Családi öröme, gyermekkacagásnak,
Ünnepi estéknek, otthona dolgának, -
Éljen öntudattal, szelíd türelemmel,
Legyen itt a Földön Istené az ember, -
Kövesse példát alázatban, tettben,
Mindenegety szavával oktasson, neveljen,
Hintsen áldott napfényt, derűt kis lakába,
Mosollyal és dallal köszöntson csak rája, -
Legyen halk áldozat munkája, élete,
Legyen csókja édes s ízes a kenyere,-
Legyen mindennapi csöndes imádsága,
Melyben kegyelmet kér családra, urára, -
S éljen úgy: gyermeke példát vegyen róla,
Ne jöjjön el soha a keserű óra,
Csalódások perce, könnyek nehéz árja:
Jaj, nem ezt akartam, az Isten is látja! -
Jöjjön inkább öröm, megnyugvás és áldás,
Áldott élet után krisztusi megváltás.”

Krisztus Édesanyja,
Mondd ezt el ma nékik,
S legyenek áldottak,
Kik szívükbe vésik!

Mária kapusa

A Kapucinus Rendház¹ 1941-ben megjelent naptárában egy igen érdekes és tanulságos írást olvashatunk, amelyben a szerző által életre keltett kapucinus testvér történetén keresztül ismerhetjük meg a régi idők kolostorai körüli életet. Akkoriban (talán most is?) a kolostor bejáratánál tartózkodó barát, szerzetes sok szegény embert vigasztalt, könnyeket törölgetett, mosolyt fakasztott kapuálló hivatalában. A történetben ilyen KONRÁD testvér is, akit főleg a szegények látogattak. Így a nyomorúság minden formáját ismerte, s a bajban, nehézségben szenvedőknek nyújthatott szellemi és a tőle telhető anyagi támogatást. Legtöbbjén kenyérrel, meleg étellel, ruhával segített, csalódottan nem távozott tőle senki.

Az elbeszélés szerint ilyen tisztességes munkában öszült meg Konrád testvér is, hófehérré vált haja, szakállja, s szeme körül a ráncok is olvashatatlaná sokasodtak.

Az idő halad, a földi vándorlás nem örök

Konrád testvér tudta ezt, s ha elszállt az estharang altató szava, gyakran gondolt a távozásra. Itt a földön jó volt, érezte (...)

- De ott túl... Vajon hogy is lesz ott a magas Mennysorszá-
ban? – elmélkedett.

És felelt is elmélkedő kérdésére.(...) De jaj, vajon lesz-e abban a mennyei országban kapu, hol várakozva álldigálhatok, s figyelhetem a csengő szavát... Hm-hm... Vajon lesz-e?

- Egyről tudok, de ott Szent Péter atyánk a kapus. Uram bocsásd meg merész gondolataimat: ott én még inas sem lehetnék. (...) Az Isten országának kapujába csak nem kerülhetek, más kapuról meg nem hallottam, nem hiszem, hogy volna a fényes Mennysorszá-
ban – elmélkedett sokszor éjfélig is. Közben nekidőlt a zárdakapunak, s édes álom lepte meg, egyenesen a Mennysorszá-
gba vitte.

Szent Péter előtt a Mennysorszá- g kapujában

- Adjon Isten mindenkinek örök békét, Szent atyám! – köszönt illedelmesen Szent Péternek, ki az első halk koppanásra béeresztette Konrád testvért. Még azt sem kérdezte, ki az?
- Isten hozott, öcsém! Kerülj csak bennebb! – hívta szeretettel

és kezét nyomban összefogta Ábelével, ki vezetgetni szokta az öregeket, mivelhogy még járatlanok e szépséges országban. Szent Erzsébet asszonyhoz igazította őket.

Köszönés, ismerkedés után elmondja Szent Erzsébet asszonynak, hogy eljárt már a földi idő. Nemsokára megáll az órája. (...) Aztán, ha már átköltözik ebbe az örök békeségbe, jó volna valami állandó hely, valami kapu, mint eddig volt a zárdában.

- Ha jó volna, lesz is... felelt szíveskedve a szent asszony. (...) Nyomban átkiáltott szomszédjához, rokonához, Szent Margithoz, hogy jött egy kapucinus testvér, kapus szeretne lenni. Tanakodtak sokáig, hogyan lehetne, mint lehetne.

Mária udvarának kapujában

Aztán nagy örömezzel jelentették Konrád testvérnek, hogy találtak neki való helyet. (...) Még a szája is tátva maradt a nagy örömhírré Konrád testvérnek, de akkor nyitotta nagyra a szemét, amikor egyenesen Mária udvarába vezették, s ott mindjárt leültették az ülőszékre.

- Megérdemli e helyet, hiszen földi életében bár maga is szegény volt, mégis mindig szegényeknek szerzett örömet, azokat gyámolította, vigasztalta – emlegette Erzsébet is Margit is elismerőleg.
Így határoztak Konrád testvér sorsáról az előkelő Szentek, és örvendeztek mindnyájan.

*

Hajnakra kondult a kolostor harangja. Konrád testvér felébredt szép álmából, de érthető, hogy nem sok időt töltött aztán a földön. Éppen csak előrvendezte boldogságát, és átszenderült a másvilágra e fohással:

- Mária kapusa leszek! (...)
Konrád testvér mindenkinek nyújtja jóságos kezét, s elvezet mindnyájunkat Máriához.

(Kovács Dénes írásából összeállította, és részleteket közölt: Németh Szilveszter)

¹- A kapucinus rend (OFM Cap) a ferences rend ún. observáns ágából kiindult reform eredményeként született, és a kisebb testvérek néven is emlegetik. A közösség végleges önállóságát 1659-ben nyerte el. E reformág tagjai szakállt és csukját, azaz caputiumot viseltek – innen származik a kapucinus elnevezés. Tevékenységük az igehirdetés, pasztoráció, missziók. Székhelye Róma.

„Őseidnek Szent Hitében, Tartsál Meg Minket Jézus”

Ezzel a felirattal látták el azt a keresztet, amit nemrég állítottak fel a Köves utcában. Az ötletgazda Szentes László volt, aki feleségével együtt szívesen fogadott, és mesélték el, hogy hogyan is született meg az ötlet.

Laci bácsi mondja, hogy a feszületet ezelőtt 45 évvel öntette Szentegyházán, ami a családi síremlékre került volna, de a méretei miatt erre nem kerülhetett sor, igen nagy volt. A feleségével gondolkodtak, mit lehetne vele kezdeni, hogy hasznos célt szolgáljon, azaz megfelelő helyre kerüljön. Mivel a lakhelyük közelében nem volt keresztfa, azt találták jó megoldásnak - ha a környék lakói is elfogadják -, ők szívesen állítatnak egyet. A szomszédok igen jó néven vették, sőt anyagi támogatást is ajánlottak fel a cél megvalósítása érdekében. Laci bácsi engedélyt kért az illetékes személyektől, amit meg is kapott, és természetesen azonnal munkához látott. Megfelelő nyilvános helyet kerestek, Laci bácsi öntötte meg az alapot, a fakeresztet pedig Szécsi Tihamér asztalossal faragtatta ki, amire rákerült a feszület. Több idézet is szóba került, ami a keresztfa másik díszé lett, végül a Szentes Csaba mondata mellett döntöttek, és ezt faragta bele a mester.

Az újonnan állított keresztfát a helyi plébános megszentelte június folyamán, ezen a szertartáson népes tömeg állt az ötletgazda mögött, akiknek az adományából arra is jutott, hogy szép virágokkal feldíszítsék a keresztfát, és a résztvevőket megkínálják egy kis alamizsnával. A megmaradt pénzüsszegeből a társulat vezetői egy misét szeretnének ajánlani a nagyszámú szomszédság élő és halott tagjaiért.

Kozma Anna

Fenyő a Hargitán

Földrengés, vagy villámcsapás alatt
A Hargitán egy szikla meghasadt.

Tenyérnyi rés volt. Az esők, szelek
Mind vittek abba néhány porszemet.

És évek múlva oda hullatott
Madár, vagy szél egy kis fenyőmagot.

Az a mag megszerette ott a földet,
S más tavasszal már mint kis fenyő zöldelt.

Gyökereit sziklába kellett vájja,
- S mégis egyre szebb lett a koronája.

Száz szél, vihar támadta, hogy kidöntse,
De csak annál erősebb lett a törzse.

Őseink az ily fenyőktől tanulták meg talán,
Hogyan lehet megélni a Hargita oldalán.

És mi, mai székszó is ha élni akarunk,
A kőből is kenyeret kell kiszorítson karunk.

Dobos Ferenc

XXIV.

FELCSÍKI EGYHÁZI KÓRUSOK TALÁLKOZÓJA KÖZSÉGÜNKBEN

A XXIV. Felcsíki Egyházi Kórusok Találkozó-ját ez év április 7-én tartottuk községünkben. Az egyházi kóruséneklés, a liturgikus éneklés lényege: ének útján imádkozni, Isten dicsőségét hirdetni, a közösséget énekekben képviselni. E találkozót azzal a céllal indították útjára 24 évvel ezelőtt, hogy a felcsíki egyházkerület kórusai megismerjék egymást, megosszák egymással értékeiket, és megtapasztalják az együtténeklés csodáját és örömét. Ez egy jó alkalom arra, hogy minden énekkar bemutakozzon, megismerkedjenek, ápolják a már meglévő barátságokat, és tanuljanak egymástól. A kórustalálkozó regionális jellegű rendezvény, a felcsíki egyházkerület kórusait hivatott összegyűjteni. Résztvevő kórusok: Csíksomlyó, Csobotfalva, Madéfalva, Gyimesbükk, Csíkszereda, Hidegség, Csíktaploca, Madaras, Dánfalva, Gyimesközéplak, Rákos-Göröcsfalva-Vacsárcsi, Delne-Pálfalva, Csíkszentmihály-Ajnád, Gyimesfelsőlok, Csíkszentmiklós, Balánbánya, Csíkszentdomokos, Csíkcsicsó, Csíkszenttamás, Szépvíz, Csíkkarcfalva - Csíkjenőfalva egyházi kórusai. Ez a rendezvény 21 kórus, és közel 800 ember találkozását, és együtt éneklését tette lehetővé.

A rendezvény a reggeli gyülekezéssel kezdődött, a kórusok kivonultak a templomba az ünnepi szentmisére. A szentmisét Tamás József püspök úr celebrálta, és jelen voltak

a szereplő kórusokat elkísérő plébánosok is. A szentmise befejezése után minden kórus bemutatott két kórusművet, végezetül közös énekként a Szózat hangzott el. Ezt követően a helyi fúvószenekar vezetésével levonultunk a közös ebédre az Antal Vendégházba, ahol szintén a helyi zenekar zeneszóval fogadta a mulatni vágyó vendégsereget. Élmény volt több száz népviseletbe öltözött embert táncolni látni.

A kórustalálkozó minden résztvevőjének nagy élmény volt ez a rendezvény, különösen a helyi fiataloknak, akik úgy az éneklésből, mint a zenélésből kivették a részüket, és büszkén viselték őseink népviseletét.

Műsorfüzetek készültek a résztvevőknek, plakátok, meghívók és emléklapok, amelyeken feltüntettük a rendezvény támogatóit. Ezek a következők voltak: Hargita Megye Tanácsa, Bitykó Zenei Egyesület, Karcfalvi Larix Közbirtokosság, Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság, Egyháztanács, Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala, Top Invest – Kozma Ernő, Európa Panzió, Antal Vendégház, Bartalis testvérek, Hajdú István, Ádám Gyula, Helvéciai Balogh Borház, Csíkmadarasi Kertészet, az egyházközség hívei, a helyi kórus és fúvószenekar.

Isten fizessével megköszönjük mindenkinek a hozzáállását és segítségét a rendezvény megszervezésében.

Bálint Zoltán karnagy

Községügyi tudnivalók

Az idei nyár meglehetősen esősnek bizonyult. Míg májusban jóformán nem volt eső, addig június és július bőven kárpótolta, sőt túlzásba is vitte a csapadékmennyiséget. Az ilyen heves esőzések idején elkerülhetetlen a kisebb-nagyobb árvizek keletkezése. Illetve nem minden esetben... Az idén az Olt kegyes volt, nem lépett ki a medréből, de néhány helyen meggyengítette a partot.

Gondot okozott azonban az, hogy több árok és sánc, ami az esővíz elvezetésére szolgál nem volt megfelelően karbantartva, beleértve olyan vízelvezető árkokat is, amelyek a falu között, a kapuk előtt helyezkednek el.

Tudni kell azt, hogy a 21/2002 számú kormányrendelet és az ez alapján elfogadott 6/2003 számú helyi tanáchatározat kimondja, hogy a helyi tanács mellett az állampolgároknak is hatalmas felelősségük van a vízelvezető árkok tisztántartásában.

Ez a határozat továbbá rögzíti, hogy az állampolgárok kötelesek a következőkre:

- folyamatosan tisztítani a birtokuk előtti utat, járdát, árkot, hidat vagy átereszt, patakot, folyót (legyen az a falu között, vagy a mezőn);
- téli időszakban a portájuk előtti területet folyamatosan hótalánítani;
- a közterületeken vigyázni a tisztaságra;
- a zöld övezeteket rendben tartani;
- ne tároljanak építkezési anyagot, mezőgazdasági gépet közterületen.

Ezeknek a pontoknak a be nem tartása 50 lejtől akár 1000 lejig terjedő bírsággal büntethető, és fokozottan fel is fogunk lépni ezen kihágások ellen, csakúgy, mint a mezőre kihordott szemét ügyében, mivel folyamatosan csak egyre gyűl a határba kihordott szemét mennyisége.

Érthetetlen, hogy mi készteti arra a lakosság egy részét, hogy mindenféle kacsát, szeméjt kivigye a mezőre, erdőre. Lépjünk fel együtt a szemelők ellen! Jelezzék, ha látnak valakit szemetet kivinni a mezőre, vagy akár az Oltba önteni! Ha nem tudunk pár személyt rajtakapni, és megbírságotlani, sosem lesz vége a szemeléseknek!

A szemétről még annyit, hogy a végtelenségig elhúzódó közbeszerzési procedura miatt, az idén már a harmadik 3 hónapra szóló ideiglenes szerződést kötöttük meg a szemétszállító céggel! Ha sikerülne a procedura végére érni, akkor az a cég, aki a licitet megnyeri minden családdal egyéni szerződést kötne, és onnantól kezdve közvetlenül a cégnek fizetné a szemétszállítás díját, úgy, mint mondjuk a villanyáramot.

Azonban, amíg odaérünk addig is tetemes adóság halmozódott fel a jelenlegi szemétszállító cég felé. Csak a tavalyi évre jelentős összeggel tartozik a lakosság, nem beszélve az idei összegről, amivel még a szemét elszállításáért tartozunk (a lakók és ezáltal a helyi tanács).

Ezennel felszólítok mindenkit, hogy rendezze az adósságát! Aki még nem fizette ki a tavalyi évi szemétdíját, az haladéktalanul tegye meg, illetve aki az idénre nem fizetett, vagy mondjuk csak az első, vagy csak a második három hónapi díjat fizette ki, az mielőbb fizesse ki a harmadikat is, mert a felhalmozódott tartozás miatt a cég nem fogja elszállítani a kapuk elől a szemetet!

Sajnos a fentiek is tükrözik, hogy sok tekintetben romlott a lakosság egy részének a hozzáállása a község tisztántartásának tekintetében! A polgármesteri hivatal nem tud minden árkot kitakarítani, minden közterület rendszeresen tisztán tartani és kaszálni! Szükség van a lakosság segítségére, hiszen a község mindnyájunké!

Gábor Tibor polgármester

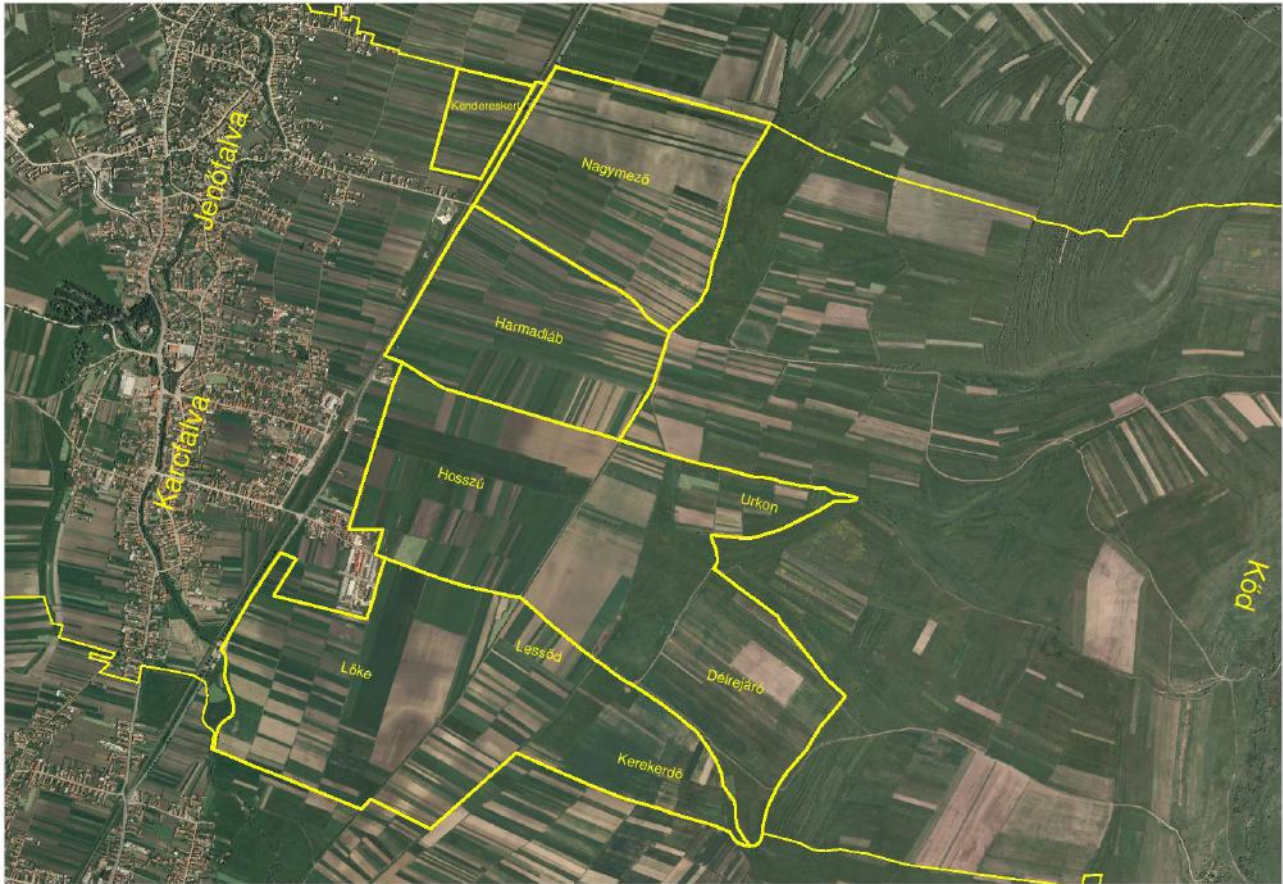
Ne égess el a műanyagokat!

Félelmetesen hosszú a betegségek sora, amit a hulladék égéstermékei idéznek elő. Belégzés esetén a füst közvetlenül a véráramba kerül, és krónikus megbetegedést okozhat. Amit nem lélegzünk be, az lecsapódik a növényzetre, a termőtalajra, és étkezés során kerül az állati, emberi szervezetbe. Kertes házak körül sokszor érezzük (főleg ősszel és télen) az égő műanyagok jellegzetes, kellemetlen szagát. A belélegzett égéstermék egy életre megbetegíthet. A PVC anyagok égéstermékei nagy koncentrációban azonnali halált is okozhatnak.

Mindezek figyelembe vételével a polgármesteri hivatal felkér mindenkit, hogy a műanyag hulladékokat ne égessék el, hanem gyűjtsék szelektíven, és hozzák be a polgármesteri hivatal udvarára, ahol bemérjük, és feljegyezzük a mennyiséget, hogy a fizetendő szemétdíjból kivonhassuk. Ha beindul az új rendszer, ha minden jól megy a kapuk elől is elszállítják majd havonta egyszer a szelektíven gyűjtött hulladékot is!

Kár elégetni, vagy eldobni, hiszen a műanyag sok más egyébgel együtt újrahasznosítható!

Karcfalva Község Polgármesteri Hivatalának mezőgazdasági osztálya felhívja a lakosság figyelmét, hogy a Felsőkendereskert vasútra járó parcellái, Nagymező, Harmadláb, Hosszú, Lőke, Lessöd, Kerekerdő, Délrejáró és Urkon dűlőkben lévő telekkönyvezendő parcellák parcellázási tervei megtekinthetők a polgármesteri hivatal folyosójának falán. Felkérjük a területek tulajdonosait, hogy ellenőrizzék parcelláik elhelyezkedését a térképeken

Fontos tudnivalók a szennyvízhálózatra való rácsatlakozásról

Ahogy azt már az előző lapszámunkban is megírtuk, azokon a településeken, ahol ki van építve a szennyvízhálózat, kötelező rácsatlakozni arra, és tilos a szennyvízgödör (emésztőgödör) használata. Ezt a víz- és csatornaszolgáltatásról szóló törvény 19. szakasza írja elő. Mivel Karcfalva és Jenőfalva is a fenti települések közé tartozik, ezért számunkra is kötelező (legyünk akár magánszemélyek, vagy vállalkozások), hogy csatlakozzunk a csatornahálózatra még akkor is, ha saját vízforrással rendelkezünk, nem a hálózati vizet használjuk! Ebben az esetben vízórát kell szerelnünk a saját vízforrásra, mivel a kimenő szennyvizet nem mérik, hanem az elfogyasztott vízmennyiség után állapítják meg a díját.

Karcfalváról és Jenőfalváról eddig 85 személy van nyilvántartva aki rendelkezik szennyvízbekötéssel. Ez a szám nagyon kevés, főleg annak tükrében, hogy a környezetörtség a közeljövőben ellenőrzéseket tart, és aki nem csatlakozott még, azt 2000-től 4000 lejig terjedő bírsággal sújthatja!

CSATLAKOZZON 3 LÉPÉSBEN:

1. Vegye fel a kapcsolatot a területi megbízottakkal, **Gyenge Gizellával (0758 060 491)**, vagy **Boér Tiborral (0758 060 493)**.
2. A területi megbízottnál vagy vállalatunk székhelyén (Csíkszereda, Akác utca 1 szám) számla ellenében fizesse be a mindössze **80** lejes engedélyezési díjat, és az engedélyt legkésőbb **15** napon belül kézhez kapja.
3. Miután megbízottunk ellenőrzi a csatlakozás kivitelezését (ezt mindenki maga kell elvégezze/elvégeztesse), azonnal megkötjük a szolgáltatói szerződést.

A HELYI RENDŐRSÉG KÖZÉRDEKŰ KÖZLEMÉNYE

Az utóbbi időben több lopás, illetve lopási kísérlet történt a környező településeken és községünkben is, ezért néhány fontos tudnivalót közlünk az alábbiakban.

A LOPÁSOK MEGELŐZÉSÉNEK ÉRDEKÉBEN:

Különböző eszközöket szerelhet fel:

- kültéri megfigyelőrendszert, amely minden tevékenységet rögzít az udvarán;
- infravörös vagy fotoelektromos érzékelőket, amelyek figyelmeztetik önt az esetleges behatolás esetén;
- mozgásérzékelős lámpákat.

Az ön és családja nyugalmanak érdekében, a következő hasznos teendők szükségesek:

- megfigyelőrendszer felszerelése a szomszédságban;
- illetéktelen személyeket ne engedjenek be az udvarukra;
- mindazoknak, akik nem tudják igazolni magukat annak ellenére, hogy azt állítják, valamilyen intézményt képviselnek, ne adjanak semmilyen információt az önök, vagy szomszédjaik tulajdonában lévő javakról;
- abban az esetben, ha esetleg önök nem tartózkodnak otthon, kérjenek meg egy megbízható személyt számlák és postai küldemények átvételére.
- beltéri mozgásérzékelős riasztóberendezés felszerelése, amely ajtó, ablak nyitása, vagy mozgása esetén riaszt.
- családi házaknál, de bérházakban is igen hasznos a betörőket távol tartó házőrző kutya; ezt figyelmeztető táblán jelezni kell;
- értékes javaik csomagolását ne tartsák az udvaron, vagy látható helyen.

AMIKOR BEZÁRJÁK AZ AJTÓT VAGY A KAPUT, a kulcsot biztos helyre tegyék, ne legyen a tolvajnak azt könnyű megtalálnia. NE tegyék a szőnyeg alá, virágtartóba, vagy egy szegre, ami a kerítésbe van ütve.

- tulajdonuk és védelmük érdekében forduljanak olyan céghez, amely az önök számára optimális védelmet jelent;
- a védelmi rendszer tervét az ingatlan tervrajzával együtt kell elkészíttetni;
- az elektromos és mechanikus rendszereket össze kell hangolni az optimális működés érdekében;
- olyan védelmi rendszereket kell beszerezni, amelyek megfelelnek az előírt követelményeknek;
- olyan zárat használjanak, amelyek kulcsai nehezen meghamisíthatóak, nehezen lehet lemásolni őket;
- olyan céghez forduljanak a védelmi rendszer beszerelésének érdekében, amelyet a Román Rendőr Főfelügyelőség (IGPR) engedélyezett;
- a megfigyelő- és riasztórendszerek feleljenek meg az előírt védelmi előírásoknak;
- a beltéri mozgás- és behatolásjelző rendszerek felszerelését olyan cégek biztosíthatják, amelyek rendelkeznek a Román

Rendőr Főfelügyelőség (IGPR) engedélyével.

megerősített biztonsági ajtó = biztonságos lakás

Az ajtó az épület elsődleges védelme.

Ezért:

- az ajtónak ellen kell állnia termikus és mechanikus igénybevételeknek (ne lehessen meggyújtani, és betörni) ;
- a tok legyen fémmel megerősítve, és betonba ágyazva;
- a zsanérok legyenek jó erősen beszerelve az ajtóba és a tokba egyaránt;
- az ajtó nyitásának mértékét szabályzó elemeket használják rendszeresen (pl: ajtólánc);
- az ajtózár több pontban is zárjon. Egy szilárd ajtó megerősített rendszerrel eltántorítja a bűnözőket.

Jó tudni azt, hogy olcsóbb egy megfeszített zárat kicserélni, egy elveszített kulcsot helyettesíteni, mint olyan javakat pótolni, amelyeket egy „nem kívánt vendég„ eltulajdonított.

Tipppek bűnözők megfélemlítésére:

- amikor elhagyják a lakást, hagyjanak égve egy lámpát, vagy hagyják bekapcsolva a rádiót;
- abban az esetben, ha nem tartózkodnak huzamosabb időn keresztül a lakhelyükön, kérjenek meg egy szomszédot, vagy barátot, hogy figyeljen a lakásra, ne legyen látható, érezhető az önök távolléte;
- táblákkal jelezzék, hogy otthonuk fel van szerelve védelmi rendszerekkel, riasztóval. Így eltántorítják a bűnözőket;
- vásároljanak megszakítókát, amelyek időnként fel- és lekapcsolják a villanyt.

A virtuális világ is része az életünknek, ezért:

- a közösségi oldalakból ne csináljanak információforrást;
- ne tegyenek nyilvánossá adatokat, vagy képeket idegen személyek számára;
- kerüljék az olyan barátokat, akiket személyesen nem ismernek, és ne tegyenek nyilvánossá magukról adatokat on-line (az interneten);
- amikor elmennek otthonról, ne tegyék ezt közzé az interneten, közösségi oldalakon.

Abban az esetben, ha lopás áldozatává vált, haladéktalanul értesítse a rendőrséget. Az idő múlásával csökken a nyomok láthatósága, és így nő a valószínűsége annak, hogy a tolvaj megússza a tettet.

Gyámot kell megnevezni

A Hargita Népe napilap ez év július 3-i számában a fenti címmel jelent meg Nagy Levente írása, amely a külföldön dolgozó szülők kötelességére vonatkozik. Nem árt, ha mi is megszívleljük, és betartjuk az ott leírtakat, hisz településünkéről is többen külföldre távoztak, vagy a későbbiekben szándékoznak ott munkát vállalni. Az alábbiakban részleteket közlünk a cikkből.

Jelenteni kell a polgármesteri hivatalban, ha a szülők külföldi munkát vállalnak (...), hogy kiegészítsék a család jövedelmét, vagy mert nem találnak itthon megfelelő munkalehetőséget. Az sem ritka, hogy a családból az apa vagy az anya hosszabb-rövidebb ideig más országban dolgozik, s olyan is van, ahol mindkét szülő távol van. Ilyen esetekben... a szülőknek jelezniük kell... ha külföldi munkát vállalnak, s gondoskodniuk kell gyermekük biztonságáról. Az érintetteknek egy olyan személyt kell megnevezniük, aki gyámként gondját viseli gyermekeiknek távollétük alatt. (...) A gyám legkevesebb 18 éves lehet, a családdal rokoni viszonyban kell lennie... s meg kell feleljen a gyermeknevelés anyagi és erkölcsi követelményeinek. Ha a házastársak vagy élettársak közül csak az egyik szülő megy külföldre dolgozni, szintén jelenteni kell, de nem kell

hivatalos gyámot kinevezni. A 2013/257-es törvény értelmében 40 nappal az ország elhagyása előtt kötelesek a szülők jelezni szándékukat a polgármesteri hivatal szociális osztályán, amennyiben a bejelentés elmaradt, akkor ezt annak a személynek kell megtennie, akire a gyerek van rábízva (...).

Olyan esetekben lehet ez fontos, ha a gyerek kirándulni megy, ha külföldre utazik, ha kórházba kerül, esetleg orvosi beavatkozásra van szüksége, ha segélyt, támogatást igényelne.

Megjegyzés: A fentiekkel kapcsolatban a helyi polgármesteri hivatalnál részletesen tájékozódhatnak az érintettek.

Németh Szilveszter

A hónap gyógynövénye – a galagonya

Virágos ágvege vérnyomást csökkent, szívritmust szabályoz, szívideget nyugtat, jó hatású érelmeszesedés ellen, és nagyon fontos tulajdonsága, hogy a szívizmot és az erek falait rugalmasan tartja. Gyűjtési ideje: virágos ágveg: május-június, termés: szeptember-október. Használata alacsony és ingadozó vérnyomás esetében nem ajánlott. Az idős emberek és a negyven felettiek, ha normális a vérnyomásuk és a szívükkel sincs semmi baj, akkor is megihatnak hetenként egy-egy csésze galagonyateát. Ezzel megelőzhetőek a szív betegségei és a magas vérnyomás. A virágból készült teát úgy készítjük, hogy két és fél deci forrásban lévő vizet ráöntünk egy teáskanálnyi

növényre, és fedővel letakarjuk. Kb. 10 percig a fűvön hagyjuk a vizet, majd leszűrjük, és étkezés előtt lassan megisszuk.

A galagonyatermésből készült tea ugyanolyan jó, mint a virágos ágveg. Két eltérés van közöttük: a termésben nincs szívidegnyugtató. A galagonya magja viszont megszünteti az érrögöket. Egy teáskanálnyi magot kell megtörni, majd 2-3 percig főzni két és fél deci vízben. (Forrás: Mezőgazdasági naptár, 2018 augusztus)

XI. Kárpát-medencei diáktábor Helvécián

Idén tizenegyedik alkalommal került sor a Kárpát-medencei diáktáborra, mely Karcfalva magyarországi testvértelepülésén Helvécián zajlott június 25-30 között. A hagyománynak számító táborban községünket a Mártonffy György Általános Iskola tanulói és tanárai képviselték: Bálint Anna-Regina, Kelemen Ákos, Márk Bálint ötödik osztályos tanulók, valamint Antal Beáta, Bartos Gellért, Bogács Tamás, Farkas Gyopárka-Katalin, Kozma Gergő, Miklós Beatrix és Onodi Szabina hatodikos tanulók. A gyerekeket Babos-Darvas Annamária történelem-földrajz szakos tanárnő és Horváth Ilona tanítónő kísérte el az anyaországi eseményre.

A táborozó fiatalokat idén is színes programokkal várták a szervezők. Az ünnepélyes megnyitó és a tábori himnusz elhangzása után ismerkedés következett, majd a második napon a helvéciai Manófalva Játsszóházat látogatták meg, ahol különleges állatokkal lehetett találkozni, mint például a mikromalac és a fekete róka. Délután a ballószögi Aranykor Gyógy- és Termálfüdőben volt strandolás program.

A harmadik napon Budapest volt a célpont, ahol a Csodák Palotájának rejtelseiben merülhettek el a táborlakók, az időjárás viszonyosságok miatt az ebéd utánra ígért bobozás elmaradt, helyette azonban lehetőség volt egy kis budapesti vásárlásra.

A következő nap sem maradt el a többitől az érdekességeket illetően, hiszen a tábor lakói ellátogattak az etyeki Korda Filmstúdióba és a felcsúti Puskás Akadémiára, ahová kisvasúttal érkeztek.

A Korda Filmstúdió egy filmstúdiókból álló komplexum a Fejér megyei Etyeken, melyet 2007 áprilisában adtak át. 90 millió eurós költségvetésből készült el a hat műteremből álló, Korda Sándorról elnevezett filmstúdió, melynek része az az 5975 négyzetméteres műterem, mely a világ legnagyobb ilyen építménye. A köznyelvben Etyekwoodnak is nevezik. Itt a gyerekek betekintést nyertek a filmkészítés világába. Miután sétáltak egyet a New-York utcában, különböző trükkökkel ismerkedtek meg, mint például a zöld szín titka és a székes-trükk.

A Puskás Akadémia is sok különleges élményt nyújtott igazi ritkaságokkal tisztelegvén a legendás Aranycsapat és kapitánya, Puskás Ferenc emléke előtt.

A tábor utolsó napján a hagyományörzése volt a főszerep, kézműves foglalkozások és népdaléneklés tarkították a programot, majd este sor került az ünnepélyes búcsúvacsorára a Helvéciai Művelődési Házban.

Zárszóként pedig álljon itt néhány rövid beszámoló a táborzók részéről:

„Én személy szerint nagyon jól éreztem magamat, jókat ettünk, szórakoztunk, nagyon tetszett a Csodák Palotája, a strandolás, a városnézés, na meg a vásárlás. Új barátókat is szereztem. Nekem minden nagy élmény volt és remélem, hogy még részt vehetek ilyen szuper kiránduláson. Köszönöm a lehetőséget.” Beáta

„Én a táborból nagyon sok élménnyel jöttem haza, új barátokat szereztem, és jobban megbarátkoztam a csapatom azon tagjaival, akikkel eddig nem voltam jóban. Nagyon sokat kacagtunk. Néha este be is néztek hozzánk, hogy legyünk csendesebbek. Párnacsatáztunk, kacagtunk, hülyéskedtünk, és filmet néztünk. Nekem nagyon-nagyon jól telt ez a tábor.” Regina

„Az egész tábor alatt nekem a kedvenc napom a szerda volt, ugyanis Budapesten töltöttük. Meglátogattuk a Csodák Palotáját, a bobozás az eső miatt elmaradt, de helyette nagyon jól vásároltunk.” Beatrix

„Nekem az tetszett a legjobban amikor elmentünk a Csodák Palotájába, és ott nagyon sok érdekes és új dolgot láttunk... szerintem nagyon jó kirándulás volt. ” Tamás

„Számomra ez a tábor nagyon élménydús volt. Rengeteg sok jó programot szerveztek, nagyon jól éreztem magam. Sok új emberrel megismerkedtem, akik nagyon jófejek. Az esték voltak a legviccesebbek, mert akkor rengeteget kacagtunk, és szórakoztunk. A kísérőink is nagyon jófejek voltak és megértők. Számomra felejthetetlenek maradnak a napok, amit a táborban töltöttem. Köszönöm a lehetőséget, hogy itt lehettem. ” Gyopi

Babos Darvas Annamária
történelem – földrajz szakos tanárnő

Befejeződött az úszásprogram

Eljött a várva-várt vakáció. A gyerekek nagyon kifáradtak a hosszú, tanulóssal töltött hónapok alatt, megérdemlik a pihenést, a nyaralást, az önfeledt játszadózást.

A vakáció az úszásprogram befejezését is jelentette a vidéki iskolákban. A 2017-2018-as tanév második felében elindított Kori&Úszás programot a csíki vidéki iskolák számára azért kezdeményeztem, hogy a falun élő gyerekeknek is legyen lehetőségük szervezett formában, iskolai program keretében úszásoktatásra járni, a városi társaikhoz hasonló körülmények között. A program bevezetésével azt szeretnénk elérni, hogy minden csíki gyerek elmondhassa felnőttként, hogy harmadikos korában megtanult úszni! Visszatekintve az eltelt időszakra úgy látom, hogy úgy az önkormányzatok, a kistérségi fejlesztési társulások, mint az iskolák és a szülők értik, érzik ennek a fontosságát, mely pénzben nem mérhető ugyan, de annál értékesebb: egy olyan készség elsajátítása ez, mely egy életre szól! Megéri ennek felvállalni az anyagi terhet, annak ellenére, hogy nem könnyű manapság sem előteremteni a szükséges anyagiakat.

Tavalyhoz hasonlóan, most is úszóversennyel zártuk az évadot, és erre 2018. június 16-án, szombaton 12,00 órától került sor a Csíki Csobbanóban. Minden település iskolai csoportjából a legjobban teljesítő lány és fiú vett részt a versenyen, így Kászonyoktól Balánbányáig minden település képviselve volt.

Karcsfalváról Lönhárd Zalán, Jenőfalváról pedig Vízi Hanga vett részt ezen a versenyen. Öröm volt látni, hogy küzdöttek kivétel nélkül azért, hogy a leghamarabb érjenek a célba. Nem annyira a verseny volt a fontos, hanem a részvétel, mert minden kis versenyző felmérhette saját teljesítményét a többi iskolák tanulóihoz képest.

A verseny díjazottjai lányoknál I. Farkas Boróka - Madaras, II. Albert Sarolta - Csíkszentdomokos, III. Darvas Sarolta - Csatószeg.

- Fiúknál I. Antal Soma - Dánfalva, II. Páll Bence - Dánfalva, III. Mihálc Szilárd Csíkszentmárton.

Az a közel 600 gyerek, akik részt vettek idén az úszásprogramban, ha nyaralásuk alkalmával víz közelben lesznek, biztosan büszkén mutatják meg szüleiknek „úszótudományukat”. Ahogyan minden megszerzett tudás, elsajátított készség, úgy ez is segíti önbizalmuk megerősödését. Tegyük azért, hogy ennek a programnak hosszú évekig folytatása legyen, hiszek abban, hogy közösen megtaláljuk rá a forrásokat.

Jó vakációt, sok kalandot kívánok minden kedves gyerekeknek, élménydús nyaralást a családoknak, találkozunk ősszel a KORI&ÚSZÁS programokon.

Tánczos Barna szenátor

Hagyományőrző programok Karcfalván

Idén második alkalommal is sikerült megszerveznünk az intenzív néptáncoktatást és hagyományőrző kézműves tevékenységeket tartalmazó nyári programot a helyi gyerekeknek. Célkitűzésünk a hagyományok iránti érdeklődés felkeltése, és fenntartása volt.

Ebben az évben 105 gyerek jelentkezett a nyári foglalkozásra. A megnövekedett létszám miatt a jenőfalvi kultúrotthonot találtuk megfelelőnek a tevékenység lebonyolításához. A négy csoportba besorolt gyereksapat itt külön-külön termekben dolgozhatott. A hatalmas udvaron szünetekben barátságok szövődtek, a legkisebbek önfeledten szaladgáltak. A Helyi Tanács rendelkezésünkre bocsátotta a jól ismert fehér sátrakat is, így a szeszélyes időjárás sem zavarta tevékenységünket.

Kezdeményeztük egy nagycsoportosok és előkészítősből álló csoport indítását. Nem rejtettük véka alá szándékunkat: teremtsük meg a lehetőséget a helyi gyerekeknek, hogy már zsenge korukban találkozzanak a népi kultúrával egy közösség tagjaként. Lelkes, fiatal szülők igen nagy érdeklődést mutattak a foglalkozás iránt.

A másik két csoport összeállításánál az életkori sajátosságokat és a táncudás szintjét vettük figyelembe. Gyakorolhatták és tanulhatták a felcsíki, moldvai és sóvidéki táncokat, gyermekjátékokat. A kézműves foglalkozásokon főként természetes anyagokat használtunk fel. Hagyományos technikákat alkalmazva mutattuk meg az újrahasznosítás lehetőségeit, fejlesztve a kreativitásukat. Felhívtuk figyelmüket, hogy régiből újat alkotva máris tettek valamit a környezetük védelmének érdekében. Megtapasztalták,

hogy karnyújtásnyira vannak az egyszerű, még felhasználható anyagok, melyekből különleges, érdekes játékokat, használati tárgyakat lehet készíteni egy kis kreativitással.

Öt napon át, a következő szakemberek oktatását vettük igénybe:

Dobos Melinda, Bálint Enikő és Ágoston Andrea irányította a legkisebbek népes csoportját. Ők egy óvodásoknak kidolgozott hagyományőrző programot ismerhettek meg egy tartalmas továbbképzőn a tavasz folyamán. Szakszerűen tanították az itt elsajátított gyermekjátékokat, kézműves technikákat.

Simon Katalin táncpedagógus – jelenleg Magyarországon tanít és koreográfál – az I-II. osztályosoknak tanított gyermekjátékokat, népdalokat, mondókákat és felcsíki táncokat.

Karda László táncpedagógus - jelenleg Csíkszentdomokoson kultúrigazgató, több táncsoportot vezet – a forgatócs táncok rejtelmeibe vezette be a gyerekeket.

Rigmányi Júlia Katalin – szólótáncos a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttesnél - a moldvai táncokból állított össze egy kis műsorszámot.

Kedves Annamária és Miklós Beáta pedagógusok segítségével karikás ügyességi játékot és telefontartót nemezeltek. A színes gyapjút saját elképzelésük szerint, a kor igényeinek megfelelően alakították.

András Eszter – iskolánk rajztanára, ismert iparművész – Sándor Mária segítségével már a tavaly megmutatta a tűzzománc készítésének titkait. Kitarító munkájuk eredménye egy hűtőmágnés volt az idén.

Sándor Kata segítségével kerámiatálat díszítettek, amelyeket László Zsolt fazekasmester készített. Olyan motívumokat festettek, melyeket vidékünk jellegzetességeiként tartanak számon.

Vigyinszki Attila rajztanár irányításával lerajzolták a régi jenőfalvi óvoda épületét, mely múzeum lesz rövidesen.

Bartalis Réka önkéntesként vett részt a foglalkozásokon.

Szervezőkként folyamatosan jelen voltunk a táncok oktatásánál és a kézműves tevékenységeknél, ahol még a rongyszövés, kosárfonás, batikolás alapjait is kipróbáltuk a gyerekekkel. Az utolsó napot a kreatív népi gyermekjátékok alkotására szántuk. Asztalosműhelyekben keletkező fahulladék, kukoricaszemek, kukoricacsutka, deszkadarabok, dió, kalapács, különböző méretű facsutakok, széna, vászondarab és kenderkötő állt a rendelkezésükre, melyekből hihetetlenül érdekes játékokat találtak ki a különböző korcsoportok szerint kiválasztott gyerekek.

A programot a szülőknek tartott záróműsor, a gyerekek munkáiból összeállított kiállítás és a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes Pöttöm Palkó című mesés táncjátéka zárta. A záróműsort a falunapok keretében a nagyközönségnek is bemutatjuk.

A kézműves foglalkozások alatti állandó felügyeletről iskolánk tanítói gondoskodtak, név szerint: Ambrus Irma, Székely Katalin és Váncsa Éva.

Szabó Kázmér készségesen igazított útba a szervezés során felmerült nehézségek megoldásánál. Külön köszönjük a türelmét és a programunkra szánt időt.

Köszönetet mondunk a következő támogatóknak, akik ebben az évben is segítettek munkánkat: a programban részt vevő gyerekek szülei, Larix Közirtokosság, Tercs Közirtokosság, Felcsík Kistérségi Társulás (BGA), Karcfalva Község Helyi Tanácsa, Csorgó Fiatalok Szervezete, László Zsolt fazekasmester, Bartalis testvérek, Antal Károly vállalkozó, Péter Zoltán fényképész, Székely Attila vállalkozó, Gidró Zoltán vállalkozó, Mártonffy György Általános Iskola.

Bartalis Mónikának és Vizi Katalinnak köszönjük a finom kalácsot és az édességet, amivel kedveskedtek a gyerekeknek egy-egy uzsonnára.

A gyerekeket oktatók és felvigyázók így vélekednek a programról:

„Közel 15 éve alakult úgy az életem, hogy Magyarországra költöztem. Akkor Jenőfalván és Karcfalván több mint 100 gyermek járt hozzám néptánra. Visszatérni úgy, hogy ma is több mint 100 gyermek várja a néptáncoktatókat, szívből mondom, hogy nincs nagyobb öröm a világon. Megtiszteltetés, hogy itt lehetek, köszönöm, hogy nem felejtettek el, igyekszem adni a tudásom legjavát. A szervezés fantasztikus, ámulattal nézem a kézműves foglalkozásokon készített sok ötletes munkát, a gyermekek lelkesedését, a szervezők áldozatos munkáját. Könny ugrik a szememben, ahogy felcsendül a „Jenőfalván végig menni nem lehet...” és adja Isten, hogy erőben, egészségben, jókedvben, sokáig énekeljünk még együtt. Régen is volt összefogás, remélem a falu lakói most is meglátják a jót, mert összefogással, szeretettel sok értéket adhatunk a gyerekeknek.” (Simon Katalin)

„Nagy öröm számomra, hogy ilyen sok szülő úgy gondolta, hogy érdemes elküldeni a gyereket erre a foglalkozásra. Nagy szükségük van ezekre a

tevékenységekre és a közösségi élményekre a gyerekeknek. A szervezőknek kívánok nagyon sok türelmet és kitartást a további terveikhez. Nagyon sok háttérmunkával jár egy ilyen foglalkozás megszervezése, de ha kapnak megfelelő támogatást és biztatást, akkor úgy gondolom lesz még folytatás.” (Karda László)

„Az óvodás korosztály nem intenzív tánctanuláson vett részt, hanem nagyon sok népi gyermekjátékkal bővült a tudásuk. Naponta két kézműves tevékenység, többféle játék és egy kevés szabad tevékenység töltötte ki a délelőttjüket. A szomszéd teremből beszűrődő zenét hallva, többször is megkérdezték, mikor táncolhatnak ők is. Látván érdeklődésüket a tánc iránt és az odaadó heti munkájukat, reméljük, jövőtől aktív és lelkes tánc csoporttal fog gyarapodni a tábortársaság.” (Ágoston Andrea, Bálint Farkas Enikő, Dobos Melinda)

„Hiánypótló, szükségszerű, értékteremtő - röviden így tudnám jellemezni a hagyományörző programot. Hálásan köszönjük a szervezőknek és oktatóknak az áldozatos munkát, a tartalmas foglalkozásokat, melynek révén gyermekeink értékrendjét formálják, gazdagítják.” (Babos-Darvas Annamária)

„Azért jövök ide lelkesen, mert a gyerekek nincsenek úgy kiégve, mint a városiak. Érdeklődnek a kultúrájuk, alázatosak és lelkesek. Nemhogy taníthatok nekik, hanem tanulok tőlük.” (Sándor Kata)

„Kíváncsi tekintetek, színes kézműves foglalkozások, a fülnék és szemnek kellemes zene és tánc. Jóleső érzés látni az igyekezetet a gyerekek részéről. Köszönet a szervezőknek és erő a továbbiakhoz!” (Váncsa Éva)

„Véleményem szerint a szülő és a közösség (de az egész társadalom is) amiben nevelkedünk egyenesen arányosan folyásolja be a hagyományokhoz való viszonyulásainkat és annak különböző fokozatait. Gondolok itt arra, hogy van, aki csak csodálja, de inkább marad is ebben a státuszban, mert vagy soha nem művelte, vagy nagyon-nagyon rég, és azt mondja nem alkalmas rá, van aki néha beáll egy-egy táncba, és van aki napi szinten a hagyományoknak él, táncházak, varrás, szövés, bútorfestés által.

A gyerekeknek példát kell mutatni, hogy mi a jó, „...a hamut nem őrizni kell, hanem tovább adni”. Ez a program egy irányítú, amit a tanítók szívből adnak a gyermekek kezébe, hogy tudják milyen úton érdemes haladni.

Kicsit hosszúra fogva, önkéntesként nagy örömmre válik, hogy része lehetek egy ilyen szép és példaértékű programnak, jó látni azt, hogy a gyerekek is milyen jól szórakoznak, szeretném, ha ebből egy hagyomány alakulna ki, nekem is a legszebb élményeim közé tartoznak a gyerekkori táboraim. Hálás vagyok a tanítóknak és mindenkinek, aki hozzájárult a tábor létrejöttéhez!” (Bartalis Réka)

Látva a viseletbe öltözött gyermekcsereget, a szülők hálás tekintetét azt gondoljuk, hogy munkánk nem volt hiábavaló. Reménykedünk, hogy a részt vevő gyerekek és szülők kitartásának köszönhetően olyan fiatalokat fogunk felnevelni, kik meggyőződésből vigyáznak majd az igazi értékekre, és szeretettel fogják átadni a következő nemzedéknek.

Antal Etelka és Kozma Anna

Nagy népszerűségnek örvendett a Suliújság

A Mártonffy György Általános Iskola a 2017-2018-as tanév elején elindította az iskola újságát, ami nagy népszerűségnek örvendett, így e tekintetben is egy sikeres tanévet tudhatunk magunk mögött. Négy tematikus szám jelent meg, egy őszi, egy téli (karácsonyi), egy tavaszi (húsvéti) és egy nyári (vakációs) lapszám. Míg az őszi újságban csak a karcfalvi 5-8. osztály diákjai szerepeltek, a téli lapszámtól kezdve a jenőfalvi és a karcfalvi kisiskolások (1-4.) is csatlakoztak hozzánk.

Köszönet illeti elsősorban a gyerekeket, akik lelkesen hozták munkáikat: a szép verseket, meséket, rajzokat, fényképeket, ötletes keresztrejtvényeket, recepteket, játékajánlókat és sok más érdekességet, amivel színessé varázsolták az újságot. Természetesen dicséretet érdemelnék azért is, mert a Hírek rovatban mindig bőségesen tudunk írni róluk a különböző tantárgyak versenyein, valamint a sportokban (hoki, gyorskorcsolya, foci) elért kitűnő eredményeik miatt. Köszönet illeti a tanítónőket is, akik ösztönözték a kisebbeket a cikkírásra, rajzolásra.

Újságunknak egy kabalafigurája is született: Mikk, a zokninyúl, akit az 5. osztályos Antal Apor talált ki és rajzolt meg. Mikk minden lapszámot végigkalauzolt, és minden lapszámban az évszaknak megfelelően öltözködött. Ő a tulajdonképpeni hangja a suliújságnak.

A harmadik, húsvéti szám locsolkodásához elengedhetetlen volt egy nyuszilány is, így az utolsó két lapszámot Mikk már Lolával együtt vezette.

A suliújság három nagy célt tűzött ki maga elé: hogy szórakoztasson, neveljen, és olyan közeggé váljon, ahol mindenki meg tud nyilvánulni valamilyen formában. Azért, hogy minél többen bekapcsolódjanak, rovatokba szerveztük a szövegeket, képanyagokat, kapcsolódási pontokat kerestünk közöttük; na és persze aki valamin részt vett, esetleg kiemelkedő eredménnyel tért haza, az a Hírek rovatba került be. A szórakoztatásra szolgáló filmajánlók, játékajánlók, barkácsolási technikák, receptek mellett próbáltunk becsempészni egy kis nevelő célzatú anyagot is, mindezt úgy, mintha a kabalák, Mikk és Lola figyelmeztetnének rá minket, vagy egymást figyelmeztetnének rá a gyerekek, hogy kicsit se érezzék rajta a didaktikus, tanári jelleget. A nyolcadikosok például a környezetvédelemre hívták fel a figyelmünket az őszi lapszámban, a karácsonyi számban a szeretet fontosságára helyeztük a hangsúlyt az ajándékozással szemben, a nyári lapszámban arra sarkalltuk a diákokat, hogy a vakációt hasznosan

töltsék el: ehhez bakancslistát írtunk, de hagytunk helyet egy saját, egyéni lista elkészítésére is.

A nyári bakancslista legfontosabb programjaként az olvasás került a középpontba, hisz mindannyian tudjuk, hogy ez mennyire fontos a kognitív képességek fejlesztéséhez. A suliújság utolsó száma segít a szülőknek, hogy motiválni tudják a gyerekeket a nyári olvasásra, persze ehhez a szülőknek is társakká kell válni. Az utolsó oldal nyolc darab, kivágható kupont tartalmaz. Egy kupont a gyerek egy könyv elolvasása után tud beváltani a szülőknél valamilyen programra, például közös családi társasozásra, strandolásra, állatkerti látogatásra, kedvenc sütiire, fagyizásra.¹

A legutolsó kupont a gyerek a magyartanáránál vagy a tanítónőnél válthatja be szeptemberben, ennek a kuponnak az értéke pedig egy jó jegy három könyv elolvasása után, így az új tanévet rögtön egy tiszességgel kezdheti. Ha a gyerek nincs hozzászokva, hogy egy teljes könyvet elolvasson egyszerre, én azt ajánlom, hogy 2-3 fejezet után is válthassa be valamelyik program egyikét. Már az is dicséretes, ha így a könyv végére ér. Ha a szülő úgy gondolja, hogy a gyerek lassan olvas, nem érti meg a szöveget, akkor fejleszteni lehet olvasási képességeit úgy, ha hangosan felolvassa neki, majd szintén hangosan felolvastatja vele a szöveget. Én bíztatok minden kedves szülőt és gyereket, hogy ne adja fel, hiszen a felmérések szerint napi 20 perc olvasás lényegesen javíthatja az iskolai teljesítményt, valamint azok a diákok, akik nyáron is olvasnak, a szünidő alatt kevesebbet felejtenek az évközben felhalmozott tudásból, mint nem olvasó társaik.

Én remélem, hogy mindenki megtalálta és megtalálja az újságokban a kedvére valót, ugyanakkor remélem, hogy minden lapozgatónak hasznára válik, s bízom benne, hogy nem volt hiábavaló ez az évi munka. A kinyomtatott példányszám és a gyerekek érdeklődése a Suliújság iránt legalábbis ezt mutatja. Most a vakáció arra is szolgál, hogy olyan élményeket gyűjtsünk, amiket megírhatunk majd a következő tanévben.

Bíró Brigitta
magyar szakos tanárnő

¹ A kuponokat egy blogon találtam, ami az olvasásra való ösztönzéssel foglalkozik. Itt egyéb technikák is megtalálhatók. Ajánlom minden pedagógusnak és szülőnek. Web: <http://kingarium.blogspot.com/2016/06/szunidei-olvasas-osztonzese.html> [2018.07.20.]

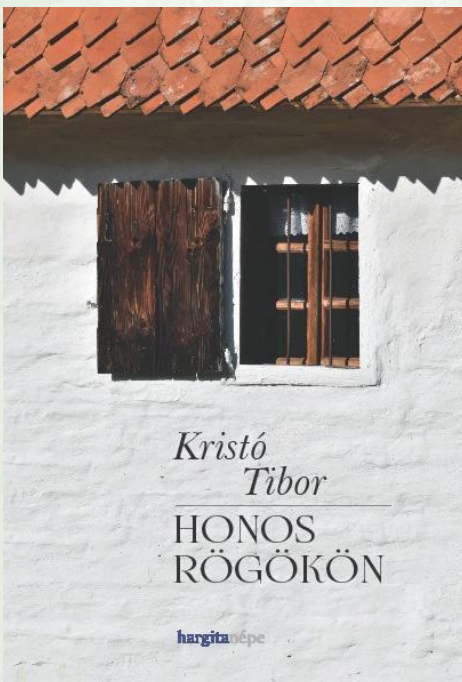
Makón járt a Karcfalvi és Csíkjenőfalvi Ifjúsági Fúvószenekar

Zenekarunk meghívást kapott Nagy Árpád karnagytól Makó város zeneiskolájának 50. jubileumi ünnepségére, amely május elején volt. Zenekarunk részt vett az ünnepi felvonuláson, zászlófelvonáson és az ünnepi koncerten.

A művészeti iskola tánccsoportja felkért, hogy mutassuk be mi is az itthoni népviseletünket és táncunkat. A kérésüknek eleget téve 9 pár a zenekarunkból rövid táncdal készült, amit a Hagymaház színpadán adott elő.

Az ottlétünk alatt összebarátkoztunk tanárokkal, diákokkal. Ők is ellátogatnak hozzánk augusztus utolsó hetében, hogy találkozzunk, és együtt zenéljünk.

Bálint Zoltán

Könyvismertető

Kristó Tibor: Honos rögökön

Nyugtalan és nyughatatlan ember Kristó Tibor. Örök tenni akarása lírai hangvételű publicisztikai írásaiban és verseiben egyaránt megnyilvánul, valamennyi munkáját áthatja a mély gondolatiság, a zeneiség. A világ történéseit érzékeny lelke szűrőin átengedve ismerteti, és értelmezi, legyen szó verseiben a természet szépségeiről, az ifjúkor mély nyomot hagyó, meghatározó eseményeiről, lángoló szerelemről, gúzsba kötő hűségéről és fájdalmas elmúlásról, a történelemnek a kisemberrel űzött nagy játékaival, az idő múlásáról és az értékek elvesztéséről, újjal való felcseréléséről, elődök tiszteletéről vagy pajkos-pajzán költői játékról.

Sarány István

Ünnepeltek a 40 évesek

Az 50 évesek is kortárstalálkozót tartottak

Röviden a község kulturális életéből

Ez év április 10-én községünkben a Háromszék Táncegyüttestől láttunk egy kiváló néptáncelőadást, *„Két kezem forgatta, szívem táncoltatta”* címmel. A forgós-forgatós táncokat olyan neves koreográfusok koreografálták, mint: Kocsis Enikő, Fitos Dezső, Busai Norbert, Busai Zsuzsanna, Kádár Ignác, Farkas Tamás, Furik Rita, Richt Arcsík Mihály. Zenei szerkesztő: Fazakas Levente, jelmez: Furik Rita, rendező, koreográfus, látványterv: Ivácson László műve.

Az előadásra sok érdeklődő jegyet váltott, de sajnos a nézőtér nem telt meg. A fiatal generáció hiányzik úgy a színházi produkciókról, mint a táncos előadásokról, ami sajnálatos.

Néhány szó az együttesről:

A Háromszék Táncegyüttes 1990-ben alakult Sepsiszentgyörgyön. Az együttes az erdélyi népzene és néptáncok megőrzését, és továbbadását egy új, egyéni formavilág megteremtésével szeretné elérni, a színház nyelvén új kontextusba helyezni, felülírva az időszerűtlen, változatlan folklór sztereotípiáját. Egyedi arcvonalát a hagyományos folklórműsorok és a kortárs táncszínházi formák ötvözésében alakította ki az évek során. Az egyes népszokások, rítusok vagy éppen regionális vonatkozású történelmi események drámai potenciálját, a bennük rejlő teatralitást felfedezve, és továbbgondolva olyan előadások születtek mint a *Vérnász*, a *Váróterem*, az *Ábel*, a *Csávási ballada*, a *Böjttől böjtig*, a *banda*, a *Száz évig*, a *Tékozló fiú*, a *Gábor Áron* vagy az *Erdély-menyegző*.

Az együttes több mint kétezerszer lépett közönség elé, Erdély összes nagyvárosában és

a szórványvidékeken egyaránt. Több alkalommal vendégszerepelt Magyarországon. Az évek során a társulat eljutott az *Egyesült Királyságba*, *Ausztriába*, *Németországba*, *Szlovákiába*, *Svájcba*, *Olaszországba*, *Portugáliába*, *Lengyelországba*, *Finnországba*, *Görögországba*, de megfordult a távoli *Novoszibirszkben* is.

Szerencsekrajcár – mesejáték

Benedek Elek meséje nyomán

Benedek Elek azonos című meséjének táncos, zenés feldolgozását láthatták a helyi gyermekek június 6-án, szerda délelőtt 11 órától. Az egyszerű, tréfás történetet elsősorban óvodásoknak, iskolásoknak és fiataloknak ajánlották, de annak a néhány felnőttnek, akik jelen voltak - többnyire pedagógusoknak -, is maradandó élményt nyújtott.

„A felhasznált tánclemek, a mondókák, rigmusok, gyermekjátékok, a tréfás jelenetek olyan mesevilágot teremtenek, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, beszélásaikkal részt is vesznek benne, s tán később is eszükbe jut Gyurika és testvéreinek kitartó küzdelme, és gurul majd feléjük is egy szerencsekrajcár. Mindezekért és Benedek Elek meséjének sok színházi ötlettel fűszerezett színpadra viteléért bizton állítható: szerencsés választás volt a Háromszék Táncegyüttes részéről a Szerencsekrajcár.” (Fekete Réka, Háromszék Független Napilap) A tréfás történet eleven, emberi hangon mesél arról a nehéz, de szükséges emberi állapotról, mely a társadalomba való beilleszkedést, a minden körülmények között való helytállást jelenti.

A mese főhőse Gyurika, a legkisebb fiú, a mese elején kicsi és gyenge, apja alkalmatlannak tartja a szolgálatra. Gyurika természetes vágya, hogy az emberek befogadják, szeressék és megbecsüljék,

célja eléréséhez azonban számtalan próbát kell kiállnia. Ez az út vezet családjá megmentéséhez, a királylány szívének és a fele királyságnak elnyeréséhez. Az előadásba beépülő mondókák, rigmusok, névcsúfolók, gyerekjátékok, szokások egy olyan mesevilágot varázsolnak, amelyben a gyerekek saját magukra ismerhetnek, otthonukra lelnek. Hiszen az örök boldogság megtalálása csak félelmeink legyőzésével lehetséges – emelik ki az alkotók.

Szereplők: Gyurika, a kisfiú: Portik Norbert, Csikó: Gidró Roland, Királylány: Ádám Júlika, Fiúk: Gere Csaba, Kiss Adorján, Márton Csaba, Pável Hunor-Mihály, Törő Bence, Svinyuk Sándor / Lukács Tamás, Apa, Király: Melles Endre, Anya, Főtündér: Lukács Réka, Tündérek, katonák: Dombi Rózsa, Keresztes Gabriella, Kocsis Lilla-Tünde, Pilinger Mónika, Podholiczky Rebeka Ráhel, Székely Edina-Emőke, Váradi Ágnes, Virág Imola.

Alkotók: Társrendező: Fazakas Misi, Mesélők: Kocsis Tekla, Virág Nimród, Ürmösi-Incze Panna és Gergő, Lukács Beáta és Balázs, Ivácson Gergő és Janka, Vajda Bíborka - az előadók gyerekei.

Zene: Heveder zenekar és meghívottjaik
Rendező-koreográfus: Ivácson László

Az előadást teltház nézte meg, többnyire gyermekek és pedagógusok. Itt szeretném megköszönni a helyi pedagógusoknak, hogy szorgalmazzák a gyermekeinket egy-egy színvonalas előadás megtekintésére, és természetesen a szülőknek is köszönöm, hogy a részvételt támogatják anyagilag a gyermeküknek. Azt is meg kell említeni, hogy szomorú embert nem láttam kijönni a kultúrházból a mesejáték után, csak boldog, mosolygós, egészséges, életrevaló, eleven kisembert.

Fontos tudni! A helyek függvényében a helyszínen mindig van lehetőség jegyet váltani! A diákok és nyugdíjasok kedvezményben részesülnek. Tegyük arról, hogy teltház várja a művészeket, fogadjuk kellő felelősséggel és szeretettel, hisz készen házhoz hozzák a színházat. Ez által emlékeztetem a bérletes színházkedvelőket, hogy a 2016-2017-es évadban elmaradt harmadik előadásról nem feledkeztek meg a szervezők. Az a tervük, hogy az ős folyamán szeretnék megadni a „tartozást”. Pontos időpontot nem tudunk, ezért kövessék a plakátokat, vagy vegyék figyelembe az emlékeztető telefonos üzenetet.

Nem(es) mese

- mondja Gidró Melinda, aki kérésnek eleget tett, és röviden „mesélt” arról a bizonyos elismerésről, amit Magyarországon vehetett át.

- *Mikor kezdődött a meseírás?*

- Háromgyerekes anyukaként sokszor mondom fejből mesét a gyerekeinknek. A legjobban az olyan meséket szeretik, ahol ők is szereplők, van, hogy ők kérik, hogy miről szóljon a mese. Beeszojzuk együtt a napi történeteket, konfliktusokat, megoldásokat. Ezeket a történeteket nem jegyzem le. A szóbeli mesélés teljesen más, mint a leírt mese. Ha újrakérik, akkor sem ugyanúgy hangzik el a történet. Nyaralásainkat és egyéb élményeinket is közös mesében összegezzük.

Ezen kívül viszont jön néha egy-egy ötlet, ami érlelődik a fejemben, majd leírom, átírom... Ilyenkor általában kiírok valamit magamból, amit szépnek találok, vagy ami zavar.

- *Hogyan születnek a mesék?*

- Bármiről születhet mese. Nem az a célom, hogy teletűzdeljem a történetet cifra mesei fordulatokkal, hanem sokkal fontosabb számomra a szöveg egyszerűsége, rövidegsége és üzenete. A tanítványaimnak is gyakran egy saját történetben,

mesében fogalmazok meg egy üzenetet egy őket érintő problémáról. Így inkább célba ér, mint egy jó tanács.

Ha felkérést kapok, hogy írjak valamit egy folyóiratba vagy újságba, megtiszteltetésnek veszem, és ha időm van rá, nem utasítom vissza. Ha szembejön velem egy aktuális irodalmi pályázat, beküldöm egyik-másik írásomat.

- *Nemrég voltál egy magyarországi díjkiosztón. Mesélnél róla?*

- A Mosolyvirág Nagycsaládosok Debreceni Egyesülete és a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége idén tízedik alkalommal hirdette meg az Életmesék pályázatát. A zsűri által legjobbnak vélt írásokat kötetbe szerkesztették, melynek fővédnöke Kövér László, az Országgyűlés elnöke. A könyvbe beleválogatták a Matracmesémet is. A díjkiosztó ünnepségre és a könyvbemutatóra a Magyar Országházban került sor június elején. Felemelő volt ott lenni.

- *Hol jelentek meg még meséid?*

- Most már van a gyűjteményemben néhány mesekönyv, melyben megjelent egy-egy mesém. Ezen kívül ifjúsági- és gyermekfolyóiratokban, különböző online felületeken. Tudom, hogy nem nagy dolog, engem mégis boldogsággal tölt el. Velem együtt örül a családom is.

Mivel bővebben nem szeretné ecsetelni írásait Melinda, ezért nem kérdezek tovább, megköszönöm, hogy röviden beszámolt munkásságáról, mint „életmese író”. Kívánom, hogy legyen egészsége, ereje és kitartása, bővítsé az „Életmesék” állományát minél nagyobbra. Tudjuk azt, hogy a mese az érzelmi intelligencia fejlesztésének legfontosabb eszköze, ezért olvassunk mesét gyermekünknek, hogy fejlődjön érzelmi intelligenciája, ezáltal olyan lelki táplálékot halmozzon fel, amely életre szóló nyomokat hagy bennük!

Kérdezett: Kozma Anna

MATRACMESE

- Isten hozott, csöppség! - suttogta a kis matrac, amikor a pár napos kislányt először magához ölelhette. - Mostantól én is vigyázni fogok rád, figyelem a légzésedet, óvom a gerincedet, széppé teszem álmaidat, hogy amíg elférsz ebben a kiságyban, nyugodt, mosolygós napjaid legyenek.

Attól a perctől kezdve ő volt a kiságy lelke, a legboldogabb babamatrac, kis védenca nagyon szeretett rajta feküdni. Az elalváshoz nem volt szükség rögzíthető zenélős forgóra, sem játékra, kabalára. A zöld szegélyű fehér baldachinfüggöny volt a kettőjük mesevilágának határvonala, azon belül történtek a titkok, csodák, amikről senki más nem tudott. Matracmesék matracnyelven. Anyuka dalait, mondókáit a matrac is csodálattal hallgatta, s jól magába szívta, elraktározta.

Első hónapokban sok időt töltöttek együtt a babával, aztán mozgalmasabbá váltak a napjaik, egymás után következett a jobbra-balra fordulás, hasra fordulás, felülés, felállás, ugrálás, ki-bemászás, beszorulás. Ekkor már nehezebben tudta lekötni a kislány figyelmét a matrac. Egyre kevesebbet voltak együtt, a matracmesék is meg rövidültek és a kiságy is. Testvérke érkezett, ismét egy kislány. Nagy volt az öröm a családban és a kiságyban. A matrac ugyanúgy vigyázott az újszülöttre is. Élmény volt a lefekvés és az alvás ideje. Figyelte a baba légzését, óvta a gerincét. A matracmesék előlről kezdődtek, ismétlődtek, folytatódtak. Teltek a hónapok, kicsit zajosabb lett a ház, jobban kellett őrizni a kicsi álmát, hogy zavartalanul aludjon. Több volt most a pelenkakifolyós baleset is, de ezekért a matrac soha nem haragudott, sőt, minél jobban beszívta a nedvességet, hogy ezzel is védje a baba bőrét. Nagyon megszerette a feladatait, a kis lakóit, és attól kezdett félni, hogy az idő rohanásával ő majd haszontalanná válik, beállítják egy sarokba porosodni. Mi lesz, ha a második kislány is kinövi a kiságyat? Szomorúságra nem volt ideje, a baldachinfüggöny zöld szegélyét rózsaszínre cserélték, harmadik gyereként kislány született a családba. Volt öröm! A fiúk után a kislány egy újabb csoda volt, másabb csoda, megmagyarázhatatlan érzés. Rajzolódott is már a sok tündérmese a matrac fejében. Titkos mesevilágukban csak azzal nem számolt, hogy a fiúk ennyire körülrajongják, ennyit babusgatják, édesgetik hercegnőjüket a kiságyban. Hagyta őket örülni, zajongani. A jól bevált módszerek nem mindig működtek, az elméletek meg-megdőltek, de ha kettesben maradtak, a kis matrac továbbra is odaadóan mesélt, dalolt, álomba ringatta pici tündérlányát, védte, ahogy tudta. Hasznosnak érezte magát, elégedett volt. Volt értelme őt életre kelteni. Megszokta a fal színét, a hangokat, a szokásokat, része lett ennek a vidám családi életnek.

Mindenki csodájára járt, hogy ezeket a gyerekeket soha nem kellett altatni. Milyen szerencsés szülők! – mondogatták. Csak néhányan sejtették a mesebeli titkot.

A kicsi lány nemsokára hároméves. A foltos vászonhuzatos matrac még mindig vigyáz az álmára, és bízik benne, hogy idővel olyan helyre ajándékozzák, ahol folytatódik ez a mesevilág.

Gidró Melinda

Szólások, mondások

(Híres emberek mondásai)

A képzelet a szellem fényoszárója, mely az ismeretlenbe világít.

Lefelé is lehet nőni – hirdetik a gyökerek.

Ha nagyon meghajlunk, félő, hogy a másik a fejünkre lép.

Az emberi szív akkor a legnehezebb, amikor üres.

Rabságban lehet születni, de rabságra nem.

Az állandó locsogást csak a víznek lehet megbocsátani.

Aki szerencse után lohol, előbb-utóbb kitöri nyakát.

(Czirják Árpád: Erdélyi magyar breviárium)

Orvosi beutalók és receptek

Villáminterjú Dr. Waczel Attila főorvossal

- *Amint tudjuk, július elsejével kezdődően az új típusú beutaló-formanyomtatványok érvényesek. Mit kell tudnia és tennie a páciensnek ezzel kapcsolatban?*
- Gyakorlatilag a pácienset különösebben nem érinti az új szabályozás. Az orvos dolga, hogy mikor és milyen küldő papírt (beutalót) bocsát ki. Kétféle nyomtatvány van: az egyik a szakorvosi vizsgálatra, a másik a radiológia, CT, mágnes rezonancia, mammográfia stb. vizsgálatra, vagyis az úgynevezett paraklinikai szolgáltatásokra érvényes. A kórházi beutalások ugyanúgy történnek, mint eddig: ha a beteggel sürgősséggel jelentkeznek a rendelőben természetesen küldő papírt állítunk ki, ha pedig otthonról kell gyorsan mentőt hívni, nem szükséges a beutaló. Máskülönben a véletlenül vagy az ideiglenesen hiányzó nyomtatványok nem befolyásolják a beteg ellátását.
- *Mi a helyzet a nyilvántartott páciensek gyógyszereinek a felírásánál?*
- Hasonlóan történik, mint eddig, számítógépen állítjuk ki a recepteket az egészségügyi biztosító kártya felhasználásával. Vannak A,B,C,D kategóriás – 90, 50, 20 százalékos vagy ingyenes – gyógyszerek, amelyeknek ártámogatásai a hazai gyártmányúakra vonatkoznak. Külföldi gyógyszer esetében az árkülönbözetet a gyógyszertárak felülszámolják. Ez a számolás eltérő is lehet egy-egy gyógyszertár között.

Jelenleg az ártámogatott gyógyszereket csak a megyében lehet kivenni, de a későbbiekben (talán 2019-től?) megtörténhet, hogy más megyékben is elfogadják, és kiadják az általunk felírt gyógyszereket.

Kérdezett: Németh Szilveszter

Májcirrózis

Magyar nevén májsugorodás, amikor a máj sejtjei elpusztulnak, és helyükön kötőszövet szaporodik fel. Nagyon komoly megbetegedésről van szó, ugyanis a máj a szervezet nagy laboratóriumának tekinthető. A beteg eleinte nem veszi észre a bajt, mert a máj – károsodása ellenére – még hosszú ideig el tudja látni feladatait. Tünetei a fáradtság, émelygés, étvágytalanság, fogyás, pszichikai zavarok, sárgaság, a víz felgyülemzése a lábban és a hasban (ödéma). Kialakulásának okai között említhető a májgyulladás, mérgezés, amelyet a mértéktelen alkoholfogyasztás idéz elő, vagy az, hogy a májon keresztül az epe nem tud szabadon eltávozni a nyombél felé. A betegség nem gyógyítható, a legjobb esetben is csupán megállítható. Amennyiben az alkohol a májsugorodás kiváltó oka, azonnal fel kell hagyni az ivással. Kórlefolyása igen különböző. Néhány esetben sok éven keresztül húzódik, másoknál a máj néhány hét alatt tönkremegy. Végstádiuma a májkóma, a betegnek hallucinációi vannak, elveszti öntudatát, és végül meghal. Hogyan előzhető meg a májcirrózis? Az alkohol kerülésével, illetve mértékletes, de nem rendszeres fogyasztásával kizárhatjuk a májsugorodás legnagyobb kockázatát. (Családorvos, 4-es csoport, 47. kártya) Németh Szilveszter

NÉHÁNY TUDNIVALÓ AZ AFRIKAI SERTÉSPESZTISRŐL

Az afrikai sertéspeszta a házi sertés és a vaddisznó vírusos betegsége, az emberre nem jelent veszélyt. Mivel védőoltás nem áll rendelkezésre, és a fertőzött állatok 100 %-a elpusztul, ezért óriási gazdasági jelentőséggel bír.

Ez a betegség, amint a neve is mutatja, Afrikából származik, 1957-ben diagnosztizálták először Európában a lisszaboni repülőtér közelében, ahol a reptéri szerves hulladékot etették a disznókkal, így cipelve be a vírust más kontinensről. Az évek során több hullámban felütötte a fejét a vírus, Romániában éppen most, 2017-2018-ban, állítólag a vaddisznók hozták be Ukrajnából. 2018 elejétől az országban több száz gócpontot azonosítottak: Tulcsa, Konstanca, Brăila, Bihar és Szatmár megyében is jelentettek eseteket.

Jelen pillanatban Lengyelország, Ukrajna, Fehéroroszország, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország valamint Moldova területén is küzdenek a vírussal.

Országszerte szigorú ellenőrzések folynak a sertésállományokat illetően, úgy a nyilvántartás, mint a szállítás szintjén... Amennyiben egy állományban felbukkan a vírus, minden egyes sertést leölnek, és a tetemeiket kötelező módon égetéssel semmisítik meg, a tulajdonost pedig államilag kártérítik, amennyiben az állatok szerepelnek az állategészségügyi nyilvántartóban. (Ezért fontos a sertések fűlszámozása.) Az érintett területekre karantént rendelnek el, ami más állatok szállítására is kiterjed.

A betegség terjedése az állatok valamennyi váladékával (vizelet, bélsár, nyál, orrváladék, ondó stb.) valamint gondozóik, fertőzött helyen megforduló emberek cipőjével, ruházatával, használati eszközökkel történik, de állati eredetű terméket tartalmazó élelmiszerhulladék etetésével is terjed.

A betegség tünetei a fertőzést követően néhány nappal (3-15) alakulnak ki, és elég változatosak lehetnek, de szinte minden esetben magas (40 °C feletti) lázzal járnak. A megbetegedett állatok bágyadtak, étvágytalanok, inkoordinált lehet a mozgásuk, esetenként hánynak, és hasmenésük van; a fülek, a farok és a lábvégek bőre kékeslilásan vagy vörösen elszíneződött lehet. A vemhes kocák elvetélhetnek.

Jellegzetesek lehetnek a vérzéses tünetek (pl. véres hasmenés, orrvérzés), de ezek nem minden esetben alakulnak ki, mert az állat hamarabb (az első, jellegtelen tünetek megjelenését követően néhány napon belül) elpusztul. A vírusra valamennyi korcsoport fogékony.

Boncoláskor test szerte vérzések láthatók a savóshártyák alatt, valamint vérzések lehetnek a duzzadt nyirokcsomókban és a vese kéregállományában. Az emésztőcsatornában, húgyhólyagban véralvadék, a testüregekben szabad véres tartalom lehet jelen. A lép általában jelentősen megnagyobbodik.

Tehát a sertésekkel ne etessünk állati eredetű hulladékot, jelentsük be őket a körzeti állatorvosnál, és kizárólag ellenőrzött állományból vásároljunk sertést megfelelő állategészségügyi dokumentumokkal, ellenkező esetben rossz következményekkel szembesülhetünk.

Dr. Antal Lilla körzeti állatorvos

(1929 – 2018)

„Mi boldogok vagyunk, hogy nekünk mindig volt, és van magyar iskolánk, ahol bár titokban, de megtanultuk szeretni édes hazánkat.” Tizenegy éves volt, amikor 1940-ben a Karcfalván átvonuló magyar csapatokat ezekkel a szavakkal köszöntötte. Azóta az Olt medrében sok víz lefolyt szülőháza előtt, s ahogyan a folyó kanyarog torkolata felé, hasonlóan alakult élete.

Karcfalván született, Csíkszeredában érettségizett, majd Kolozsváron próbált jogi diplomát szerezni, de egy év után társadalmi származása (édesapja kereskedő volt) miatt eltanácsolták az egyetemről. Mint ahogyan Dr. László Gábor volt vezérigazgató visszaemlékezéseiben írja, élete a székelyföldi faiparral kapcsolódik össze. Talán ugyanez érvényes az elhunyra is, hisz hosszú éveken keresztül a faiparban találta meg élete értelmét, kiegészítve lelkesedésével, hathatós támogatásával a csíki hoki fejlődését, előrehaladását. Az idősebb generáció bizonyára még emlékszik a „Lendület” hoki csapatra, amely többször is országos bajnokságot nyert, és Bara Béla érdeme volt, hogy az 1950-es évek végén legelőször egy külföldi hoki csapat (Lucsus Cafe) játékát láthatta a csíkvidéki közönség.

Rövid kitérőkkel egész életét Csíkszeredában töltötte. A faipari vállalatnál sokáig volt osztályfőnök, a Megyei Beszerzési Vállalatnál (BJATM) közel 15 évig igazgató, ahol vezetői minőségében sok alkalommal segített a rászoruló emberek és a különféle termékek jutányos elszállításában.

1990-ben vonult nyugalomba, de erejéhez képest ez idő alatt is bekapcsolódott a város és szülőfaluja művelődési-társadalmi életébe. Többször járt haza szülőfalujába, Karcfalvára, és jóleső érzéssel szemlélte településünk fejlődését, előrehaladását. Mint ahogyan gyászjelentőjében is írják, *„Útján a nehézségekben a feladatot látta, végig kíváncsi volt a világra, fogékony az emberi értékekre, és nyitott az égi fényre.”* 2018. június 19-én hunyt el a megyeszékhely kórházában. Nyugodjon békében.

Németh Szilveszter

■ Jegyzet

Múlik az idő, de nem öregsünk

Egy ismerősöm jóvoltából a fenti címmel került a kezembe az a könyv, amely rendkívül felcsigázta érdeklődésemet a témával kapcsolatban. Lám, hogy is van ez? – gondoltam magamban -, hisz általában az életkorunk előrehaladásával sokszor mondjuk, hogy bizony telik az idő, öregsünk.

Nos, Jean-Pierre Dubois-Dumée francia író sajátos módon tárja az olvasó elé az idő múlásával és az öregedés folyamatával kapcsolatos nézeteit, hivatkozva egy-egy híres író, vagy filozófus véleményére, mondására. Már könyvét is egy pragmatikus idézettel kezdi, miszerint *„Nem azért teremnek rajtam öreg almák, mert már vén almafa vagyok.”* Amint írja, az öregedést nem mindig lehet érezni, egyszer csak itt van, benne él az ember, főleg ha mások is kimondják. A fiatalok szemében a foglalkozásod „nyugdíjas”. Bizony ekkor vesszük észre, hogy az öregkor valóban kor, a többitől eltérő életszakasz, amit fény- és árnyalataival együtt kell kezelni.

Az öregedés egy hosszú folyamat, az évek múlását nem lehet megállítani, de nem a vég kezdete, hanem egy új szakasz az ember életében. Az öregek egy más természetes értéket hordoznak, főleg akkor, ha nem hagyjuk magukra, és nem nézzük le őket, hanem segítjük a nehézségek elviselésében. Ez egy bizonyos állapot, nem pedig betegség, hanem az élet egyik természetes szakasza, egy életszakasz, változás, átalakulás. Nem könnyű átélni ezt az időskort, hisz félelem lakik bennünk, félünk az erőnket meghaladó szenvedésektől, az elhagyatottságtól, a magánytól, végső soron a haláltól. Fogadjuk azonban az életet úgy, ahogyan van, és az embereket olyannak, amilyenek. Ha folyton zsörtölődünk, kritizáljuk környezetünket - főleg a fiatalokat - végünk van. Igaz, a fiatalok is megértőbbek kellene

legyenek, meghallgassák az időseket, akik elmondják örömeiket, bánatukat, vagy felidéznek múltjukat.

Számos szakember véleménye, hogy az idősek kedvelt barátja a televízió, de ez egy hamis barát, és kifejezetten gyorsítja az öregedés folyamatát. Ne ragadjunk le nézésével, de magunkba se zárkózzunk, inkább találjunk valamilyen elfoglaltságot magunknak, ha csak nem vagyunk tehetetlenek. Talán az utóbbtól félünk leginkább, mert mások segítségére van szükségünk, de félünk, hogy ezt a segítséget nem tudjuk „visszaadni”. Tragikus azonban az, ha egy idős ember azt mondja családjáról, hogy bizony elfelejtették őt.

Néhány érdekes idézet a könyvből, amit híres emberek mondtak:

- A ceruzaelemekkel szemben az idős emberek akkor „merülnek le”, ha nem használják őket semmire.
- Soha ne gondolj éveid számára.
- Többet gondolj másra, mint önmagadra.
- Mindenki szeretne sokáig élni, de senki sem akar öreg lenni.
- Megöregedni elég unalmas dolog, de ez az egyetlen lehetőség, hogy sokáig élj.
- Senki sem olyan öreg, hogy ne tartaná lehetségesnek, hogy még egy évet éljen.
- Szenvedélyesen kell érdeklődnünk a jövő iránt, hiszen abban fog eltelni életünk hátralévő része.
- Azt javaslom mindenkinek, amíg épek a csontjai, vagy ki tud kászálódni az ágyból, dolgozzék, amennyit csak tud. Csak így lehet élni.

Németh Szilveszter

HUMOR

(szeretettel és humorral kell élni az életet)

Egyik vasárnap a Gondviselőről szóló evangéliumi részt olvassa fel a falusi plébános a templomban:

- „Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrbe sem gyűjtenek. Mennyei atyátok táplálja őket!” Erre az egyik gazda félhangosan megjegyzi: - Könnyű nekik. Az enyémből!

*

Nagy a forgalom a mennyországban. Több száz méteres sor áll a kapu előtt. Mindenki sietne befelé. Szent Péter kérdezi a soron következőt: - Hogy éltél a Földön? - Felnöttem, megnősültem, és boldog házasságban haltam meg. - Jól van, téged beengedlek. Erre a sor végén megszólal egy türelmetlen lélek: - Akkor engem még inkább be kell, hogy engedj, mert én kétszer házasodtam meg! – Áááá! Szerencsétleneket beengedünk, de hülyéket nem!

*

Nagy a forgalom a mennyországban. Egyszerre több asszony vár bebocsátásra. Végre megjelenik Szent Péter és kihirdeti: - Azok, akik megcsalták a férjüket, nem jöhetnek be! Erre mindegyik sarkon fordul, és megindul a purgatórium irányába. Csupán egyetlen asszony marad ott. Szent Péter rá néz, majd így kiált a távozók után: - Hé, asszonyok! Vigyétek ezt a süketet is!

*

Meghal a körzeti orvos, s lelke a mennybe száll. Az égi kapu előtt hosszú sorok várnak bebocsátásra, s a néhai orvos beáll a sor végére. Nyílik a kapu, Szent Péter végigtekint a tömegben, majd azt mondja az angyaloknak: - Az orvost engedjétek előre! Ő a mi legjobb szállítónk.

*

Az első gyermek születése rendkívüli esemény, tele örömmel és boldogsággal. A fiatal apuka amikor meglátta újszülött gyermekét, zavarba jött, és megkérdezte az orvost: - Doktor úr, mi lehet az oka, hogy gyermekem vörös hajjal született? Ez nem lehet az enyém, hiszen mindketten fekete hajjuk vagyunk. Nos, - mondja az orvos - milyen gyakran szokott szeretkezni a feleségével? - Hát bizony volt, hogy több hetet is úton voltam, de félévet is kihagytam - felelte az apa.

- Akkor tudom miért vörös a gyerek. - Na vajon miért? A rozsdától édes barátom, a rozsdától - felelte az orvos.

(Forrás: Erdélyi Szemmel, 2018)

SKANDI

* KELET POÉN	AJTÓN HAN- GÓT ADD PÓTADAG, RÁADÁS	TO BE... NOT TO BE	AMPER SZINTEN NEM	AZON A NAPON VAKCINA RÉSZE!	ILYEN IRÁS AZ OGAM	ÚTSZÉLI UGARON
CSILLAG- JOSLÁS						
MESÉBELI TENGER						
ZENEI STILLUS		E NAPON EZER!			EREK!! KERESZTÜL	
VÁRÁT DOBÓ VÉDTE			KÖSZÖNÉS- FÉLE KICS. KÉPZŐ		LITER EGY NÉM.	
BIBLIAI ALAK		KELVIN EZT CSINÁLJA A LABDA		ÓTÓRAI ITAL KÉT NÉMET AUTO JELZÉSE		
ITTRIUM	CSÖKKEN A VIZ SZINTJE M. ROCK- EGYÜTTES				HATÁRRAG JEGYZETEL	
TÉLI CSAPA- DEK RÖNTGEN		NÉVELŐ NÉMET Ó (FFI)	KISCI DINO- SZAURUSZ ELEKTRON			
				KAMATLÁB JELE FELTÉVE		NEWTON
MAGÁNYO- SAN ÉLŐ EMBER GARDEN			HENRY SZOLMIZ. HANG		Kopasz a barátjának: - Tudod, a legszebb a kopaszágban az, hogy az ember hallja a ... (poén a rejtvényben)!	
MEGA- BELSŐ!		ARRA A HELYRE NAND				
ARGENTIN TANC				*		

Készítette: Benedek Enikő

Szerkesztők: SZŐCS László, NÉMETH Szilveszter,

KOZMA Anna, SZABÓ Kázmér

E-mail: szocslaszlo86@yahoo.com, tel: 0745-217076

Arculatterv, tipográfia: ÁDÁM Gyula

ALUTUSPRINT.

A beküldött írásokat szerzőik előzetes hozzájárulása nélkül, mondanivalójuk tiszteletben tartásával, esetenként szerkesztett formában jelentetjük meg.

A lapszám megjelenését támogatta a Communitas Alapítvány és az RMDSZ.

Székesztő

XIX.

Nagyboldogasszony

Nap

2018. augusztus 15.

Karcfalva • Csíkjenőfalva

Program

06:30 – Fúvós ébresztő

12:30 – ÜNNEPI SZENTMISE

17:00 – Kulturális műsor (szabadtéri színpad, piactér)

- Helyi és környékbeli gyerekek csoportja (néptánc)
- Ágoston Edina

18:15 – Nótacsokor • Csíkdánfalvi népi zenekar

Könnyűzenei koncertek

19:45 – No Name zenekar

21:00 – Irigy Hónaljmirigy

22:30 – Jump Rock Band

Szervezők: Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala, Csorgó Fialok Szervezete

Főtámogatók: Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala, Karcfalvi Larix Közbirtokosság, Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság, Communitas Alapítvány, Csíkmadarasi kertészet

